

Ба 46 166

ПРОЛЕТАРЫ І УСІХ КРАЇН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ГАЯ ГАЙ

ДА ДВАЦЦАЦІГОДДЗЯ
ІМПЕРЫЯЛІСТЫЧНАЙ
ВАЙНЫ
1914-18 г.г.

Ба 46166

1

Бел. аддзел

1994 г.

ДВБ
АГІТМАССЕНТАР
МЕНСК • 1934

1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

Ба 46166

Пролетары ўсіх краін, злучайцеся!

ГАЯ ГАЙ

ДА ДВАЦЦАЦІГОДДЗЯ
ІМПЕРЫЯЛІСТЫЧНАЙ ВАЙНЫ
1914—18 гг.

Ба 46166

Бел. агцзед
1991 г.

ст. 1111

ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА БЕЛАРУСІ
АГІТМАССЕКТАР
МЕНСК — 1934

110055 a

З М Е С Т

Стар

- 1. Прароцтва Энгельса задоўга да вайны 3
- 2. Сусветны характар вайны 1914—18 гг. 8
- 3. Небяспека новай сусветнай вайны 14

25. 0 4. 2009

40100

Рэдактар *Д. Мілоў*
Літпраўка *М. Горны*

Тэхрэдактар *І. Мілешка*
Карэктар *Л. Касцюковіч*

Здана ў друкарню 17/VII—34 г.^н Падпісана да друку 19-VII—34 г. А6'эм ¹/₂
друкаванага аркуша. Папера 72×105 ¹/₃₂. Знакаў у 1 друк. арк. 55.488.
Тыраж 5.000 экз. Зак. друк. № 1061. Уп. Галоўліта № а-1337.

Друкарня імя Сталіна, Менск, Энгельса, 2.

1. ПРАРОЦТВА ЭНГЕЛЬСА ЗАДОЎГА ДА ВАЙНЫ.

Спаўняецца 20 год са дня пачатку першай сусветнай імперыялістычнай вайны.

Сусветная вайна 1914—18 гг. была лагічным вынікам эпохі імперыялізма, няроўнамернага развіцця капіталістычных краін, усёй анархічнай структуры сусветнай гаспадаркі... Сусветная вайна 1914—18 гг. была толькі прадаўжэннем імперыялістычнай палітыкі папярэдніх 30—40 год. Вось чаму Владзімір Ільіч так адстойваў неабходнасць вывучэння, з пункту гледжання дыялектычнага матэрыялізма, палітыкі перад вайной, палітыкі, вядучай і прывёўшай да вайны.

Сусветная вайна не з'явілася нечаканасцю для марксістаў. Аб гэтай вайне гаварылася амаль на ўсіх кангрэсах I і II Інтэрнацыяналаў. Пачынаючы з 1864 г., не было ні аднаго міжнароднага кангрэса, дзе не займаліся-б пытаннем будучай імперыялістычнай вайны. Будучая вайна з жалезнай неабходнасцю выцякала з самой прыроды капіталізма. Задоўга да яе ўзнікнення для асновапаложнікаў марксізма было ясна, што сусветная вайна неўнікнёна.

Ф. Энгельс яшчэ ў 1887 г. (за 27 год да сусветнай вайны!) у прадмове да брашуры С. Боркгейма („На памяць нямецкім забойцам-патрыётам 1806—1807 г.“) з паразлівай дакладнасцю прадбачыў і характар, і размах будучай сусветнай вайны.

Вось што ён пісаў:

„Для Прусіі-Германіі немагчыма ўжо цяпер ніякая вайна, **апрача сусветнай вайны** *) і гэта была-б сусветная вайна **нябачанага размаху, нябачанай сілы**. Ад 8 да 10 мільёнаў салдат **будуць душыць адзін другога і аб'ядаць пры гэтым усю Еўропу** да такой ступені дачыста, як ніколі яшчэ не аб'ядалі тучы саранчы. Спусташэнне, прычыненае трыццацігадовай вайной на працягу 3—4 год і распаўсюджанае на ўвесь кантынент,—голад, эпідэміі, усеагульнае здзічэнне як войскаў, так і народных мас, выкліканае вострай нуждой; бязлітасная блытаніна нашага штучнага механізма ў гандлю, прамысловасці і крэдыту,—усё гэта канчаецца ўсеагульным банкруцтвам; крах старых дзяржаў і іх рутынай дзяржаўнай мудрасці, крах такі, што кароны тузінамі бадзяюцца па бруку і не знаходзіцца нікога, каб падняць гэтыя кароны, абсалютная немагчымасць прадугледзіць, як усё гэта кончыцца і хто выйде пераможцам з барацьбы,—толькі адзін рэзультат асабліва несумненны: **усеагульнае знясіленне і стварэнне ўмоў для канчатковай перамогі рабочага класа...**“

Як вядома, гэтае геніяльнае прадбачанне Энгельса амаль за 30 год уперад апраўдалася поўнасьцю. Ленін прысвяціў прагнозу Энгельса цэлы артыкул пад загалоўкам „Пророческие слова“ („Правда“ 1918 г. ад 2 ліпеня). Вось як ацэньваў Ільіч прадказанне Энгельса:

„Якое геніяльнае прароцтва! І як бясконца багата мыслямі кожная фраза гэтага дакладнага, яснага, кароткага, навуковага класавага аналізу...“

---

*) Падкрэслена ўсюды мною.—Г. Гай.

У канчатковым ліку апраўдаўся таксама прагноз Энгельса адносна характару вайны як на заходнім, так і на ўсходнім тэатрах. У пісьме да К. Лібкнехта Энгельс пісаў:

„... што атрымаецца, калі справа сапраўды дойдзе да вайны—трудна прадугледзіць... Калі справы пойдучь так, як гэта найбольш выгадна для нас і як гэта найбольш імаверна, то на французскай граніцы будзе зацяглая вайна з пераменным вынікам, а на рускай граніцы—наступальная вайна з узяццем польскіх крэпасцей і рэволюцыя ў С.-Пецербургу, якая адразу пакажа панам, вядучым вайну, усё ў зусім іншым святле... Адно можна сказаць наўверняка: ні быстрой развязкі, ні трыумфальных паходаў у Берлін або Парыж не будзе...”

У 1887 г. 7 студзеня ў пісьме да Зорге Энгельс пісаў:

„Вайна адкінула-б нас назад на гады. Шавінізм усё патаніў-бы, так як гэта была-б барацьба за існаванне. Германія выставіла-б каля пяці мільёнаў салдат, або 10 проц. насельніцтва. Але ў дзею былі-б пушчаны ад 10 да 15 мільёнаў салдат. Хацеў-бы я бачыць, як іх пакормяць. Спусташэнне было-б такое-ж вялікае, як у трыццацігадовую вайну. І справа не кончылася-б быстра, не гледзячы на каласальныя ваенныя сілы. Бо на паўночна-ўсходняй і паўднёва-ўсходняй граніцах Францыя абаронена вельмі даўгой лініяй крэпасцей, а Парыж мае ўзорныя ўмацаванні—стала быць вайна зацягнулася-б доўга. Якраз таксама Расію нельга перамагчы адным ударам. І калі ўсё пойдзе па жаданню Бісмарка, то на нацыю будзе ўзложена столькі цягасцей, колькі раней яна ніколі не царпела і ўпаўне магчыма,

што адсутнасць рашаючых бітваў і частковыя паражэнні **выклікаюць унутраны пераварот**. Калі ж немцы з самага пачатку будуць пабіты або будуць вымушаны на **працяглую абарончую вайну**, тады **пераварот ужо несумненна наступіць**. І ў тым выпадку, калі вайна скончыцца без унутраных патраўсенняў, то наступіць такое знясіленне, якога Еўропа ўжо 200 год не перажывала... **Пераможніцай з'явілася-б па ўсёй лініі амерыканская прамысловасць...**"

У пісьме да Бебеля ад 28 верасня 1891 г. Энгельс зноў пісаў аб характары і канечным выніку вайны. Вось яго словы:

„Французам не так-та лёгка нанесці паражэнне. Ёх армія вельмі добрая і ўзброена лепей нашай (германскай.—Гай). Што датычыць нашага вышэйшага камандвання, то як відаць ад яго нельга чакаць многага. Гэтае лета паказала, што французы навучыліся вытвараць мабілізацыю... Пры гэтым-жа прамы шлях паміж Берлінам і Парыжам і з таго і з другога боку сільна абаронен крэпасцямі. Карцей: у самым спрыяльным выпадку справа звязецца да **працяглай барацьбы з пераменнымі поспехамі**, яна будзе весціся пры ўмове **прыцягнення ўсё новых і новых падмацаванняў**, пакуль не наступіць знясіленне аднаго з змагаючыхся бакоў, або пакуль не ўмяшаецца Англія, якая зможа, **перашкаджаючы проста падвозу хлеба, выклікаць голад у той краіне, супроць якой выступіць, і прымусіць к міру...**“

Я дазволіў сабе астанавіцца падрабязна на выказваннях Энгельса з мэтай паказаць, што геніяльны пра-

вадыр сусветнага пролетарыята задоўга да вайны з дакладнасцю прадбачыў амаль усе асноўныя пытанні будучай імперыялістычнай вайны (маштаб, размах, працягласць, характар вайны і яе вынік).

Энгельс нават у „чыста ваенных“ пытаннях аказаўся на галаву вышэй, чым усе сусветныя палітыкі, галоўнакамандуючыя і генеральныя штабы ваюючых дзяржаў, узятых разам. За 28 год да пачатку вайны Энгельс перш за ўсё цвёрда ўказаў, што **вайна будзе сусветнай, яна будзе працяглай**, што кароткім і быстрым ударам (аб чым марылі ваюючыя бакі) вайну нельга ліквідаваць.

Поўнасьцю апраўдалася прадказанне Энгельса адносна **грандыёзнага маштаба** вайны, адносна разарэння—абнішчання ўсіх ваюючых бакоў. Апраўдалася таксама прадбачанне Энгельса адносна **ролі і значэння Англіі і Амерыкі**. Задоўга да распрацоўкі Шліфенам яго славутага плана па разгрому Францыі Энгельс цвёрда ўказаў на немагчымасць трыумфальных шэстаў на Парыж і Берлін, зусім правільна характарызуючы сусветную вайну, як вайну на знясіленне. А шавінізм, апартунізм, ахапіўшыя ўсе партыі II Інтэрнацыянала і яго правадыроў, хіба не з'яўляюцца яркім доказам прадказанняў Энгельса наконт гэтага? Рэвалюцыя ў Пецербугу і ў радзе краін, руіны тронаў цароў і кайзераў, кароны, якія пасля вайны бадзяліся тузінамі па бруку, крах II Інтэрнацыянала, зараджэнне Комінтэрна і, нарэшце, дыктатура пролетарыята ў Расіі і нашы пераможныя поспехі на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва, з'яўляюцца бяспрэчнымі, безумоўнымі і яркімі доказамі правільнасці вучэння Маркса і Энгельса, Леніна і Сталіна аб вайне і рэвалюцыі.

2. СУСВЕТНЫ ХАРАКТАР ВАЙНЫ 1914—18 гг.

Чым вызначаецца сусветнае значэнне вайны 1914-18 гг.? Перш за ўсё тым, што яна, сапраўды, прыцягнула ў сваю арбіту ўвесь свет, увесь земны шар. Гэта не трудна даказаць цыфрамі.

1) Калі злічыць усё насельніцтва земнага шара ў 1 млрд. 623 млн. чалавек (у 1914 г.), то акажацца, што больш палавіны ўсяго чалавецтва непасрэдна было ўцягнута ў гэты грандыёзны канфлікт. Толькі 6 вялікіх імперыялістычных дзяржаў, прыняўшых непасрэдны ўдзел у вайне, мелі ў 1914 г. тэрыторыю ў 16,5 млн. кв. км у метраполіях і 65 млн. кв. км у калоніях. Гэта састаўляе 61 проц. усяго земнага шара (без палярнай вобласці). Насельніцтва гэтых дзяржаў састаўляла ў тым-жа гаду ў метраполіях 437,5 млн. жыхароў, у калоніях 523,5 млн. жыхароў, што састаўляе 57 проц. насельніцтва земнага шара. Прама або ўскосна дапамагалі ваюючым бакам буржуазныя ўрады ўсяго земнага шара. Як вядома, на баку Антанты на працягу вайны выступілі наступныя 12 краін: Вялікабрытанія, Францыя, Расія, ПАЗШ, Італія, Японія, Бельгія, Партугалія, Сербія, Румынія, Грэцыя, Чарнагорыя, а на баку Тройственага саюза—4 краіны: Германія, Аўстра-Венгрыя, Турцыя і Балгарыя.

Вайна раскінулася на трох абшчынейшых матэрыках (з 5): у Еўропе, Азіі і Афрыцы.

2) Ад прадукцыйнай працы за час вайны было адарвана 70 млн. насельніцтва—прытым насельніцтва самага здоровага і працаздольнага. З іх забіта 9 946 781 чал., ранена і пакалечана—19 336 325 чал., папала ў палон 7 519 640 чал. Агульныя страты ваюючых дзяржаў

толькі на фронтах—36 802 746 чал. Па адноснай колькасці людзей, гінуўшых у сярэднім штодзённа, сусветная вайна была ў 30 раз больш губіцельнай, чым напалеонаўскія войны. Страты ў сусветную вайну перавышалі ў два разы страты ўсіх войнаў за папярэднія 125 год. Адна бітва ў Шампані ў 1918 г. каштавала французам і немцам больш жыццяў, чым уся франка-пруская вайна 1870—1871 г. Бітва пад Вердэнам паглынула афяр у два разы больш, чым абедзве балканскія войны 1911—1913 гг.

3) Вайна балюча закранула таксама мірнае насельніцтва: за час вайны сярод насельніцтва, непрызванага ў рады арміі, страты, якія з'явіліся ў рэзультате змяншэння раджаемасці, павелічэння смертнасці, эпідемій, паветраных налётаў і бамбардыровак, састаўляюць каласальныя цыфры—36 471 000 чал. Найбольшы працэнт страт непрызванага ў армію насельніцтва паў на Сербію і Чарнагорыю (16 проц.) з прычыны таго, што вайна захапіла ўсю тэрыторыю гэтых дзяржаў. Найменшыя страты адносяцца да Злучаных штатаў (0,4 проц.), уступіўшых у вайну пазней другіх дзяржаў і вёўшых яе не на сваёй тэрыторыі.

4) Да чалавечых страт неабходна дадаць каласальныя разбурэнні на тэрыторыі ваяваўшых дзяржаў. Разбураючая сіла вайны была каласальная, зусім не параўнімая з разбурэннямі ад войнаў мінулых год. Нават зараз, праз 20 год, трудна прывесці спраўкі па ўсіх краінах. Толькі ва Францыі за ўвесь перыяд вайны было разбурана 1 256 гарадоў і паселішч, 632000 дамоў, 20000 буйных заводаў, 7985 км чыгунак, 4875 мастоў... Пасля вайны Антанта прад'явіла рахунак Германіі за разбурэнні, вытвараныя адной толькі германскай арміяй,

у 375 млрд. залатых марак. А колькі цэннасцей разбурана і знішчана другімі ваюючымі арміямі—пакуль невядома. Ва ўсякім выпадку, агульная сума страт і разбурэнняў перавышае 600 млрд. залатых марак.

5) Расходы на вайну ўсіх краін, па даных Кулішэра („Сусветная гаспадарка“), раўняюцца 416,4 млрд. залатых рублёў. Гэтыя расходы перавышаюць у 10 раз расходы на ўсе войны за папярэднія 113 год. Дзяржаўныя даўгі важнейшых краіх свету пасля вайны выражаліся ў суме 496 млрд. рублёў, г. зн. у 5,5 раз перавышалі гэтую запазычанасць да сусветнай вайны.

Па даных германскай статыстыкі, агульная сума расходаў на вайну (дзесяці дзяржаў) дасягнула 1758 млрд. залатых марак. Па тых-жа даных нацыянальныя багацці 6 вялікіх дзяржаў зменшыліся за час вайны на 500 млрд. залатых марак...

6) Вайна прадаўжалася 4 гады. За гэты тэрмін ваеннае майстэрства перамяніла свой характар тры разы. Аператыўна-практычныя прыёмы ваджэння войскаў на кожным этапе вайны рэзка адрозніваліся. У першы перыяд вайны ўсе арміі ўступілі ў вайну з рашучымі планамі напалеонаўскім ударам знішчыць жывыя сілы праціўніка, сакрушыць яго волю ў манеўранай вайне і гэтым пераможна закончыць вайну. Але гэта не ўдалося.

Незвычайна ўзросшая за апошнія гады перад вайной эканоміка абодвух бакоў не дазволіла рашыць лёс вайны маланкавым ударам. Стомленасць войскаў, недахват у агнепрыпасах, узросшая роля агню (артылерыі, кулямётаў, бомбамётаў), надзвычайная шчыльнасць франтоў і інш. прычыны прымусілі арміі бакоў закіпацца ў зямлю. Пачаўся працяглы і знясільваючы пе-

рыяд пазіцыйнай вайны. Кіруючая роля ў аперацыях фактычна перайшла ў рукі інжынераў, тэхнікаў, хімікаў і людзей навукі. Пospех аперацый, галоўным чынам, вырашаўся колькасцю выкінутага метала і жывой сілы. У аператыўным майстэрстве фронтальныя ўдары і прарывы атрымалі дамінуючае значэнне. Але і гэта не дапамагло.

Нарэшце, у 1918 г. вайна, у цэлым захаваўшы свой пазіцыйны характар, дае спалучэнне абароны з наступленнем, г. зн. пераход да стратэгічна рухавай абароны з прарывамі і наступленнем (на шырокім або вузкім франтах), з агромнымі масамі жывой і тэхнічнай сілы. У аперацыях гэтага перыяду як наступленне, так і абарона грунтаваліся на зусім іншай матэрыяльна-тэхнічнай базе, чым у пачатку вайны.

7. Вайна даказала, што яна вядзецца не толькі адной арміяй, а ўсёй краінай у цэлым, усімі яе сіламі і сродкамі, усёй эканомікай. Вайна даказала, што ў **канчатковым ліку** рашаючае значэнне мае не армія, а **эканоміка ў цэлым**, у прыватнасці, **цяжкая індустрыя краіны**. Поўнасьцю пацвердзілася сьвярджэнне Энгельса, што:

„Перамога грунтуецца на вытворчасці зброі, а апошняя, у сваю чаргу, на вытворчасці наогул, значыць, на матэрыяльных сродках, якімі можа распалагаць сіла. Усюды і заўсёды эканамічныя ўмовы і сродкі дазвалялі сіле атрымаць перамогу...“

Вайна даказала, што падрыхтоўка да вайны заключае ў сабе не толькі парыхтоўку арміі, але і падрыхтоўку ўсёй краіны ў сэнсе скарыстання ўсіх яе жывых і матэрыяльных рэсурсаў. Увесь дзяржаўны апарат, уся грамадскасць і ўся эканоміка краіны ў цэлым павінны загадзя і вельмі старанна рыхтавацца да вайны.

Краіна, якая не ўлічыць гэтага загалю, у поўнай меры атрымае цяжкія ўрокі ў будучай вайне.

Аграмадны расход агнепрыпасаў, у прыватнасці знарадаў, дазваляе судзіць аб рашаючай ролі ваеннай прамысловасці. Расход знарадаў французскай і англійскай армій за 1914 год састаўляе 692 100 тон, за 1917 г.— 1 774 600 тон і за 10 месяцаў 1918 г.— 1 625 000 тон.

За ўсю вайну англічане на заходнім фронце зрасходвалі 4 362 000 тон знарадаў. У адным толькі баі на Соме брытанская артылерыя зрабіла 4000000 стрэлаў. За 10 месяцаў вайны (з 1 студзеня па 10 лістапада 1918 г.) зрасходвана французскай, брытанскай і амерыканскай арміямі 160 615 000 знарадаў—у сярэднім 40 стрэлаў на адно аруддзе ў дзень. Толькі амерыканская артылерыя ў баі каля С.-Міхель (1918 г.) на працягу 4 гадзін артпадрахтоўкі выпусціла 1 200 217 знарадаў...

8) II Інтэрнацыянал пацярпеў крах і быў узорван вайной. Яго непрыгоднасць даказана яго няздольнасцю перашкодзіць нацыянальнаму расколу і правесці інтэрнацыянальную тактыку, аб'яднаўшы дзеянні пролетарыята ва ўсіх краінах. Адхіліць вайну і зрабіць яе немагчымай магла толькі рэвалюцыйная барацьба, толькі паўстанне працоўных пад кіраўніцтвам рэвалюцыйнай партыі пролетарыята. Соцыял-дэмакратычныя партыі ў падаўляючай большасці сваёй не толькі не заклікалі рабочых да рэвалюцыйнай барацьбы супроць вайны, але, наадварот, прымкнулі да сваіх буржуазных урадаў, заклікалі працоўныя масы падтрымліваць вайну. Толькі дзякуючы прыслужніцтву і здрадзе Кауцкага, Плеханава, Гільфердзінга, Эберта, Рэнодзеля, Лонге, Гендзерсона, Вандзервельдэ, Ф. Адлера і іншых буржуазія атрымала магчымасць бесперашкодна разараць

знясільваць Еўропу, разбураючы тое, што створана было ўсіллямі якоў...

II Інтэрнацыял беспаваротна і ганебна памёр у агні сусветнай вайны, уступіўшы сваё месца III Комуністычнаму Інтэрнацыяналу.

„II Інтэрнацыянал памёр, пераможаны апартунізмам. Далоў апартунізм і хай жыве ачышчаны не толькі ад „перабежчыкаў“, але і ад апартунізма III Інтэрнацыянал!.. III Інтэрнацыяналу прадстаіць задача арганізацыі сіл пролетарыята для рэволюцыйнага націску на капіталістычныя ўрады, для грамадзянскай вайны супроць буржуазіі ўсіх краін за палітычную ўладу, за перамогу соцыялізма“ (Ленін).

9) Нарэшце, вайна перакраіла карту зямнага шара: стварыла новыя дзяржавы і разбурыла некаторыя з старых.

Агульныя рэзультаты вайны:

а) Раскол свету на дзве процілеглыя гаспадарчыя сістэмы (СССР і капіталістычны свет).

б) Версальскі грабежніцкі „мір“.

в) Новыя групы імперыялістычных дзяржаў (на эканамічнай і палітычнай арэне) для новага туру імперыялістычных войнаў.

А што-ж прынёс чалавецтву ўсхвалены версальскі мір? Ленін дае вычарпальны адказ на гэтае пытанне:

„Атрымалася такое становішча, пры якім $\frac{7}{10}$ сусветнага насельніцтва ў парабашчоным становішчы, гэтыя рабы раскіданы па ўсяму свету і адданы на расцяранне кучкі краін перамножніц... І вось чаму ўвесь гэты міжнародны лад, парадак, які трымаецца версальскім мірам, трымаецца на вулкане...“ (Собр. Сочинений, т. XX, стр. 418).

3. НЕБЯСПЕКА НОВАЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

Мінула 20 год са дня ўзнікнення першай сусветнай вайны. Сёння мы адзначаем гэтую чорную, ганебную дату ў абстаноўцы пагрозы новай і яшчэ больш грандыёзнай вайны. Ваенная небяспека—вось сучаснага міжнароднага становішча.

„Справа яўным чынам ідзе к вайне“ (Сталін). На міжнароднай арэне ў наяўнасці канун вайны і рэвалюцыі. Тав. Сталін у сваім бліскучым дакладзе на XVII з'ездзе партыі вельмі пераканаўча даказаў гэта. Гэтага не адмаўляюць ужо сусветныя палітыкі і дыпламаты. У задыхаючайся ў цісках крызісу буржуазіі няма іншага выхаду апроча вайны, і яна шалёна, устрымгалоў, імчыцца к новаму туру войн.

Крызіс, які ахапіў не толькі сусветную прамысловасць і сельскую гаспадарку, але і гандаль, фінансы, культуру і быт, надзвычай абвастрыў міжнародныя адносіны. Пастаянная барацьба за знешнія рынкі, таможанная, валютная, гандлёвая барацьба паміж капіталістычнымі дзяржавамі, шалёная канкурэнцыя на сусветным рынку, абесцаненне тавараў і валюты, нішчата і беспрацоўе—усё гэта стварыла глебу для грандыёзных стаўхнавенняў... Сёння, накануне 20-годдзя сусветнай вайны, Еўропа зноў напамінае паравую бочку, якая можа ў любы момант узарвацца... Два самых рэакцыйных урады—Германія і Японія, падтрымліваемыя Англіяй, выступаюць зараз у якасці перадавога атрада агалцэлай сусветнай буржуазіі. Фашысцкая Германія стала галоўным падпальшчыкам вайны ў Еўропе, а рэакцыйная Японія—на Дальнім Усходзе.

БА 461667
Але з другога боку, як гэта даказаў наш вялікі правадыр тав. Сталін на XVII партыйным з'ездзе, у наяўнасці поўнае рэволюцыянізаванне працоўных капіталістычных краін. Расце беспрацоўе, нішчата, разарэнне і банкруцтва. Прапарцыянальна растуць сілы рэволюцыі і волі пролетарскіх мас да штурму цвярдзінь капіталізма. Не глядзячы на прэдацельства соцыял-фашысцкіх правадыроў, усюды наспявае рэволюцыйны крызіс. Стачкі, дэманстрацыі, барыкадныя баі міжнароднага пролетарыята з кожным днём усё б'ольш і больш узмацняюцца (Іспанія, Аўстрыя, Францыя). Палітычнае панаванне буржуазіі падрываецца няроўнамерна, але ўсюды. Устанаўленне фашысцкай дыктатуры з'яўляецца, па трапнаму выражэнню тав. Мануільскага, „прамежнай станцыяй у далейшым саспяванні рэволюцыйнага крызісу“.

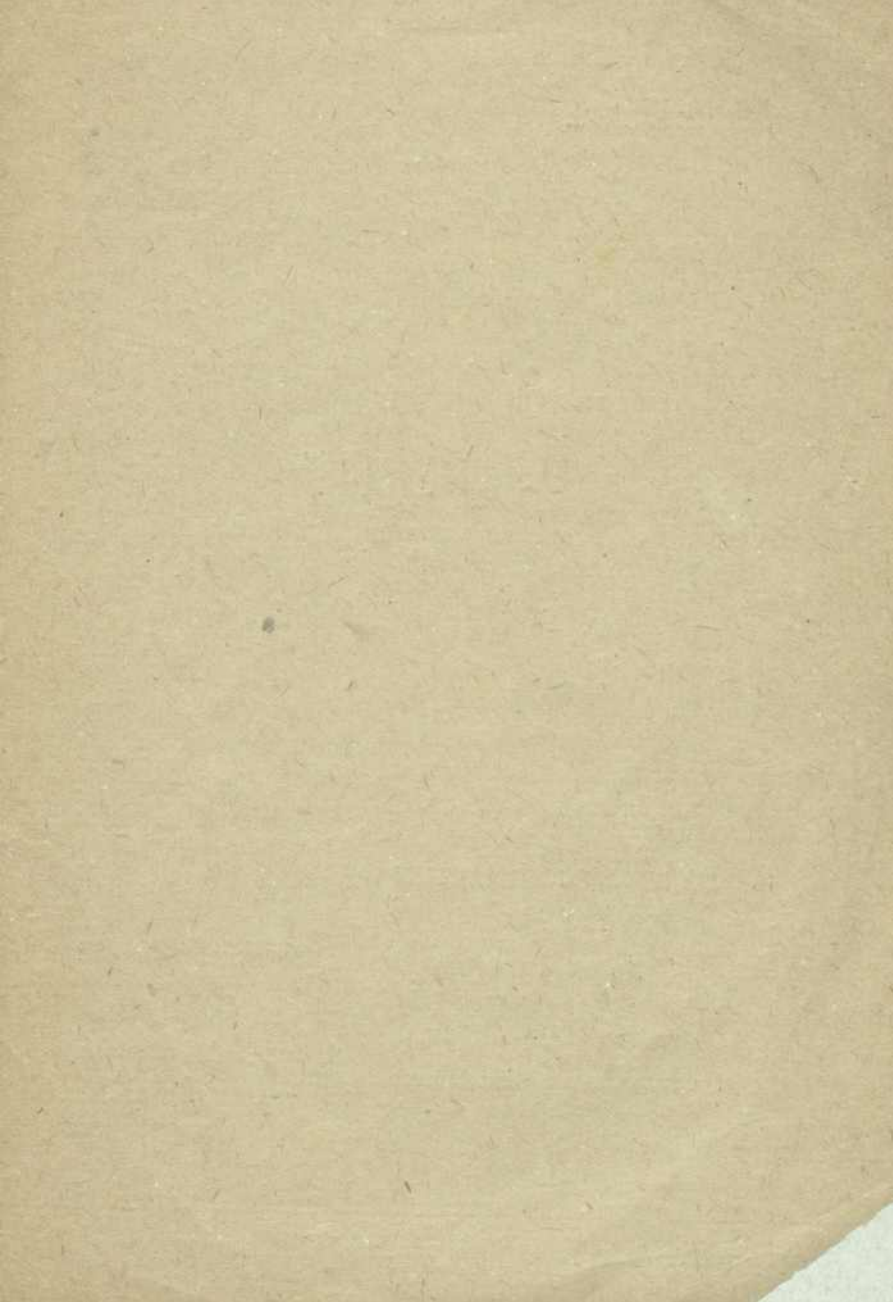
У сувязі з гіганцкім ростам соцыялістычнай гаспадаркі і культуры СССР, расце сімпатыя шырачайшых працоўных мас капіталістычных краін да нас. Вось чаму асабліва настойліва ідзе падрыхтоўка контррэволюцыйнай вайны супроць нас. І ў гэтай падрыхтоўцы, зразумела, авангардную ролю іграе Японія, СССР праводзіць мірную палітыку, але ў той-жа час рыхтуецца да абароны. Толькі Савецкі саюз паслядоўна змагаўся і змагаецца за канкрэтнае, сапраўднае раззбраенне і мір. Выступленні тав. Літвінава на Жэнеўскай канферэнцыі з'яўляюцца яркім доказам мірнай палітыкі СССР. Але мы не можам дапусціць аслаблення абароназдольнасці нашай краіны ў той час, як усе сусветныя драпежнікі пад шумок жэнеўскай гаварыльні няўпынна і шалёна ўзбройваюцца, рыхтуюцца да вайны. Наша задача—упорнай працай і вучобай яшчэ больш умацаваць

абароназдольнасць нашай краіны. Мы павінны быць гатовымі да ўсякіх выпадковасцей.

Наша эпоха безумоўна ёсць сведка новых імперыялістычных войнаў, але яна будзе адначасна эпохай грамадзянскіх войнаў, пролетарскіх і нацыянальна-вызваленчых рэвалюцый, якія пакончаць з імперыялізмам і заложаць асновы камуністычнага ладу ва ўсім свеце.

Наш абавязак, працуючы пад кіраўніцтвам нашай партыі і правадыра тав. Сталіна, усямерна рыхтавацца да рашучай і неўнікнёнай барацьбы, якая ў спалучэнні з паўстаннямі пролетарыята ў імперыялістычных дзяржавах і прыгнечаных народнасцей у калоніях, павінны прывесці і прывядуць да трыумфу сусветнай сацыялістычнай рэвалюцыі.

ЦАНА 15 кап.

1

800000002 138 17

вел. аддзед
1994 г.

НА БЕЛОРУССКОМ ЯЗЫКЕ

Гая Гай

К двадцатилетию
империалистической
войны 1914—18 гг.

Государственное Издательство
Белоруссии

М и н с к — 1 9 3 4

